

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра електротехніки та електроенергетики

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
**НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ТА СТАНДАРТИ В
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ**

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
галузь знань _____ 14 Електрична інженерія _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Електричні станції, мережі та системи _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
інститут _____ ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» _____

2024 / 2025 навчальний рік

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Нормативно-правові аспекти та стандарти в електроенергетиці» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

_____ другого (магістерського)

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка_____

спеціалізації _____

Інформація про кафедру	Кафедра <u>електротехніки та електроенергетики</u> Department of Electrical Engineering and Electrical Power Industry сайт кафедри https://eeuepa.mozello.com
Інформація про викладача (-ів)	1. кандидат технічних наук, доцент Буданов Павло Феофанович посилання на профайл викладача: https://eeuepa.mozello.com/sklad-kafedri/budanov-pf/ електронна пошта: budanov@karazin.ua
Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання	https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10412
Консультації з викладачем (-ами)	Он лайн консультації: 1. кандидат технічних наук, доцент Буданов Павло Феофанович - щосуботи з 18.00 -19.00 за посилання 2. https://meet.google.com/grk-cnqg-mad

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Створення у інженерів енергетичних спеціальностей системи уявлень про системи теоретичних правових понять і термінів, структури законодавства, джерелами чинного законодавства України, яке регулює відносини у сфері енерговиробництва, енерговикористання.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

1.Засвоєння знань про основні законодавчі та нормативно-правових актів, які регулюють діяльність у сфері енерговикористання, з порядку та умов укладення договорів енергопостачання, з видів відповідальності у сфері енергетики та енергопостачання;

2.Засвоєння знань основні правові поняття і терміни у сфері енергетики та енергопостачання;

3. Ознайомлення з структурою законодавства України з видів відповідальності у сфері енергетики та енергопостачання;

4.Ознайомлення з нормативно-правовими актами у сфері енергетики, енергопостачання, енергоресурсів;

5.Ознайомлення з нормативно-правовою базою відносин паливодобувних і енергогенеруючих компаній;

6.Ознайомлення з нормативно-правовою базою по забрудненню навколишнього середовища при виробленні енергії;

7.Ознайомлення з нормативно-правовою базою поновлюваних джерел енергії;

8.Ознайомлення з нормативно-правовою базою безпеки і страхування енерговиробництва ;

9.Ознайомлення з нормативно-правовою базою міжнародного енергетичного права.

1.3. Кількість кредитів

4

1.4. Загальна кількість годин

120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
80 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Загальні компетентності:

К6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності:

К13. Здатність планувати, організовувати та проводити наукові дослідження в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

К15. Здатність здійснювати аналіз техніко-економічних показників та експертизу проектно-конструкторських рішень в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

К17. Здатність демонструвати обізнаність з питань інтелектуальної власності та контрактів в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

К18. Здатність досліджувати та визначити проблему і ідентифікувати обмеження, включаючи ті, що пов'язані з проблемами охорони природи, сталого розвитку, здоров'я і безпеки та оцінками ризиків в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

К19. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

К20. Здатність керувати проектами і оцінювати їх результати.

К23. Здатність демонструвати обізнаність та вміння використовувати нормативно-правові акти, норми, правила й стандарти в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

Програмні результати навчання:

ПР8 Враховувати правові та економічні аспекти наукові досліджень та інноваційної діяльності.

ПР16 Дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності.

ПР17 Демонструвати розуміння нормативно-правових актів, норм, правил та стандартів в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Нормативно-правова база виробництва енергії

Тема 1 Міжнародне енергетичне право, енергетичне право Європи і України.

Тема 2 Законодавчі акти України щодо енергоресурсів.

Тема 3 Нормативна база відносин паливодобувних і енергогенеруючих компаній.

Тема 4 Нормативно-правова база по забрудненню навколишнього середовища при виробленні енергії.

Тема 5 Нормативно-правова база поновлювальних джерел енергії, безпеки і страхування енерговиробництва.

Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база енерговикористання та ресурсо-енергозбереження

Тема 6 Правова структура виробництва, розподілу і споживання енергії.

Тема 7 Правові норми оцінки вартості спожитої енергії та питання пільгових тарифів.

Тема 8 Правові відносини між енергогенеруючими та енергоспоживаючими компаніями.

Тема 9 Правові відносини між енергорозподільчими підприємствами і споживачами.

Тема 10 Нормативно-правова база ресурсо-енергозбереження та обліку енергії.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Нормативно-правова база виробництва енергії												
Тема 1. Міжнародне енергетичне право, енергетичне право Європи і України.	16	4	1			11						
Тема 2. Законодавчі акти України щодо енергоресурсів.	9	2	1			6						
Тема 3. Нормативна база відносин паливодобувних і енергогенеруючих компаній.	9	2	1			6						
Тема 4 Нормативно-правова база по забрудненню навколишнього середовища при виробленні енергії.	16	4	1			11						
Тема 5 Нормативно-правова база поновлювальних джерел енергії, безпеки і страхування енерговиробництва.	10	3	1			6						
Разом за змістовим модулем 1	60	15	5			40						
Змістовий модуль 2 Нормативно-правова база енерговикористання та ресурсо-енергозбереження												
Тема 6. Правова структура виробництва, розподілу і споживання енергії.	14	2	1			11						
Тема 7. Правові норми оцінки вартості спожитої	11	4	1			6						

енергії та питання пільгових тарифів.												
Тема 8. Правові відносини між енергогенеруючими та енергоспоживаючими компаніями.	14	2	1			11						
Тема 9. Правові відносини між енергорозподільчими підприємствами і споживачами.	11	4	1			6						
Тема 10. Нормативно-правова база ресурсо-енергозбереження та обліку енергії.	10	3	1			6						
Разом за змістовим модулем 2	60	15	5			40						
Модуль 2												
ІНДЗ									-	-	-	
Усього годин	120	30	10			80						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативно-правова структура виробництва, розподілу і споживання енергії. Правові норми оцінки вартості спожитої енергії.	2
2	Питання пільгових тарифів. Правові відносини між енергогенеруючими та енергоспоживаючими компаніями.	2
3	Відносини між енергорозподільчими підприємствами і споживачами. Закони України та ЄС з енергокористування.	2
Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база виробництва енергії		
4	Правова структура виробництва, розподілу і споживання енергії. Правові норми оцінки вартості спожитої енергії.	2
5	Нормативно-правова база ресурсо-енергозбереження. Правова база обліку енергії, визначення енерговитрат, штрафних санкцій та пільгових кредитів. Правові питання пільг на енергозберігаючі технології. Правові питання енергоменеджменту та енергоаудиту на енергодобуваючих, енергогенеруючих та енергоспоживаючих підприємствах.	2
Разом		10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
Модуль №1		
Змістовий модуль 1.		
1	Тема 1 Тема 1. Міжнародне енергетичне право, енергетичне право Європи і України. Поняття і система міжнародного енергетичного права. Поняття і зміст суб'єкта міжнародного економічного права і область енергетики. Міжнародні енергетичні організації. Юрисдикція органів Європейського Союзу в енергетичній сфері. Енергетичні організації Європи. Енергетичні організації СНД. Україна як суб'єкт міжнародного енергетичного права. Енергетична галузь України. Загальна характеристика законодавства про енергетику України.	11
2	Тема 2 Законодавчі акти України щодо енергоресурсів.	6
3	Тема 3 Нормативна база відносин паливодобувних і енергогенеруючих компаній.	11
4	Тема 4 Нормативно-правова база по забрудненню навколишнього середовища при виробленні енергії. Введення кадастру викидів забруднюючих речовин та парникових газів в Україні. Нормативно-правова база по забрудненню навколишнього середовища. Кіотський протокол.	6
5	Тема 5 Нормативно-правова база поновлювальних джерел енергії, безпеки і страхування енерговиробництва. Законодавство про альтернативну енергетику. «Зелені тарифи». Нормативно-правова база альтернативної енергетики України. Регулювання окремих видів альтернативної енергетики.	6
Змістовий модуль №2		
6	Тема 6 Правова структура виробництва, розподілу і споживання енергії.	11
7	Тема 7 Правові норми оцінки вартості спожитої енергії та питання пільгових тарифів.	6
8	Тема 8 Правові відносини між енергогенеруючими та енергоспоживаючими компаніями.	11
9	Тема 9 Правові відносини між енергорозподільчими підприємствами і споживачами.	6
10	Тема 10 Нормативно-правова база ресурсо-енергозбереження та обліку енергії.	6
Разом		80

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Методи навчання, що використовуються у процесі лекційних занять:

- лекція;
- лекція з елементами пояснення;
- ілюстрація наочних матеріалів;
- демонстрація моделей, макетів, натуральних зразків;
- демонстраційний експеримент;
- пояснення.

8. Методи контролю

Для оцінювання результатів навчання використовуються такі види та методи контролю: поточний контроль протягом семестру на лекціях та виступи студентів на практичних заняттях при обговоренні тем; письмове опитування; контрольно-корекційні бесіди; усне опитування; письмова контрольна робота; тестування; підсумковий семестровий контроль - екзамен.

Бали на лекції студент отримає, якщо дасть правильну усну відповідь на поставлене питання. Одна правильна відповідь дає 1 бал (максимум 3 бали за одну лекцію).

За кожне активно проведене практичне заняття студент отримає 2 бали. Його отримують студенти, що були активно залучені до обговорення теми практичного заняття, давали правильні відповіді на теоретичні запитання.

Для отримання максимального балу студенту необхідно набрати по 30 балів за перший модуль та 43 за другий модуль. У підсумку за роботу в семестрі можна отримати щонайбільше 60 балів. Якщо за семестр студент набрав менше ніж 20 балів, він не буде допущений до екзамену.

Курс завершується проведенням екзамену, за який студент може отримати до 40 балів. Екзамен проводиться у вигляді письмової роботи. Студент повинен обрати білет, що містить три питання за темами курсу. Кількість балів, що можна отримати за відповіді, будуть вказані в заліковому завданні. Максимальний бал, що студент може отримати за курс, складає 100 балів

9. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	10	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	27	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Нормативно-правова база енергетики. Модуль 1. Нормативно-правова база виробництва енергії. [Текст] С.В. Губін, Ю.А. Шелетов, А.І. Яковлев, Д.В. Легошин, Т.Ю. Іванова, М. Н. Наказненко. А.В. Боярчук // Курс лекцій для інженерів енергетиків. - Харків: "Право", 2015. - 248с.
2. Нормативно-правова база енергетики. Модуль 2. Нормативно-правова база енерговикористання. [Текст] С.В. Губін, Ю.А. Шелетов, А.І. Яковлев, Д.В. Легошин, Т.Ю. Іванова, М. Н. Наказненко. А.В. Боярчук // Курс лекцій для інженерів енергетиків. - Харків: "Право", 2015. - 244с.
3. Нормативно-правова база енергетики. Модуль 3. Нормативно-правова база ресурсо-енергозбереження. [Текст] С.В. Губін, Ю.А. Шелетов, А.І. Яковлев, Д.В. Легошин, Т.Ю. Іванова, М. Н. Наказненко. А.В. Боярчук // Курс лекцій для інженерів енергетиків. - Харків: "Право", 2015. - 148с.
4. Правова основа енергозбереження. Довідник. – К.: КНТ, 2007. –400с.

Допоміжна література

1. Закон України Про ринок електричної енергії (Відомості Верховної Ради (ВВР), № 2019-VIII, 2017.
2. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії Верховна Рада України від 21.07.2020 № 810-ІХ.
3. Про засади функціонування ринку електричної енергії України : Закон України. Відомості Верховної Ради України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/663-18>
4. Закон України №74/94 «Про енергозбереження» 16 жовтня 1997 р.
5. Закон України від 16.10.1997 №575/97 – ВР «Про електроенергетику»
6. Закон України від № 14.01.2000 №1391-XIV «Про альтернативні види палива»
7. Закон України від 20.02.2003 №555-IV «Про альтернативні джерела енергії»
8. Закон України від 02.06.2005 № 2633-IV «Про теплопостачання»
9. Закон України від 05.04.05 №2509-IV «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії та використання скидного енергопотенціалу»
10. Закон України від 22.06.2017 «Про енергетичну ефективність будівель» № 2118-VIII

11. Постанова НКРЕ №28 від 31 червня 1996 року «Правила користування електричною енергією».
12. Постанова НКРЕ №36 від 12 серпня 1996 року «Про затвердження Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної».
13. Постанова НКРЕ №15/1 від 13 червня 1996 року «Про затвердження Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом».
14. Постанова КМУ №441 від 24 березня 1999 року «Про невідкладні заходи щодо стабілізації фінансового становища підприємств електроенергетичної галузі».
15. Постанова КМУ №93 від 28 січня 2004 року «Про затвердження Порядку обмеження електроспоживання споживачів до рівня екологічної броні електропостачання або повного припинення їм електропостачання та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1995 р. №705».
16. Постанова КМУ №1540 від 2 листопада 2006 року «Про затвердження Положення про Міністерство палива та енергетики України».
17. Постанова Національної комісії регулювання електроенергетики України від 25.03.10 №299 «Про затвердження Порядку формування та ведення реєстру об'єктів електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії».
18. Закон України Про організацію комерційного обліку електричної теплової енергії, рідких газоподібних паливно-енергетичних ресурсів, технічної та питної води від 05.05.2002 №216.
19. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії: Закон України від 4 черв. 2015 р. № 514-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-19?lang=en> (дата звернення: 20.10.2019).
20. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії: Закон України від Public administration mechanisms Public Administration and Local Government, 2020, issue 1(44) 41 25 квіт. 2019 р. № 2712-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2712-19> (дата звернення: 20.10.2019).
21. Про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства: протокол від 15 груд. 2010 р. № 2787-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a27?find=1&text=імплементац#w11 (дата звернення: 20.09.2019).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Законодавство на службі енергетичної безпеки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://legalweekly.com.ua/index>.

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Завідувач кафедри

Артем ЧЕРНЮК